

**Vlada Crne Gore
Ministarstvo evropskih poslova
Direktorat za evropske fondove**

INFORMACIJA

**o projektnoj prijavi pripremljenoj za podnošenje u okviru 9. poziva za
sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata kroz
Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)**

Uvodne informacije

Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO) predstavlja zajedničku finansijsku platformu Evropske komisije, međunarodnih finansijskih institucija i bilateralnih donatora, koja je pokrenuta 2009. godine, s ciljem obezbjeđivanja finansijske i tehničke pomoći za strateške investicije. Kroz ZIO moguće je predložiti projekte na nacionalnom i regionalnom nivou iz oblasti *energetike i energetske efikasnosti, saobraćaja, životne sredine, društvenih djelatnosti i digitalne infrastrukture*. Posredstvom ZIO, uz jasno definisanje prioriteta i paketa pomoći za strateška ulaganja i institucionalnu reformu u region, doprinosi se evropskoj perspektivi Zapadnog Balkana, kroz pružanje podrške investicijama kojima se unaprijeđuje rast, kao i podsticanje regionalne saradnje i povezanosti. Naime, kroz ZIO se mogu podnijeti projektne prijave kroz pozive *tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije*, kao i kroz pozive za *sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata*.

Posredstvom *poziva tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije* mogu se podnijeti projektne prijave za pripremu projektne dokumentacije za sve faze pripreme infrastrukturnog projekta, što EU podržava sa 100% bespovratnih sredstava EU. Kroz ZIO, Evropska komisija odobrava bespovratna sredstva za finansiranje izrade projektne dokumentacije i obezbjeđivanje tehničkih preduslova za početak sprovođenja projekata, dok se sprovođenje projekta finansira kroz kreditna sredstva međunarodnih finansijskih institucija i eventualno kroz bespovratna sredstva EU.

Posredstvom *poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata*, Evropska komisija, u skladu sa definisanom metodologijom, opredjeljuje određeni procenat sredstava za bespovratnu podršku investiciji, što je zavisno od poziva podložno izmjenama, dok ostatak države obezbijavaju kroz kreditno zaduživanje kod neke od međunarodnih finansijskih institucija (Evropska investiciona banka (EIB), Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD), Razvojna Banka Savjeta Evrope (CEB), Njemačka razvojna banka (KfW), Francuska razvojna agencija (AFD), Svjetska banka (WB)). To je ujedno i jedan od potrebnih uslova za prijavu projekata.

Operativni odbor Zapadnobalkanskog investicionog okvira je na sastanku održanom **30. juna 2023. godine** u Oslu donio odluku o raspisivanju *9. poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata*. Raspisani poziv je, zbog usmjerenja politike EU na zelenu agendu i vidove saobraćaja sa manjim uticajem na životnu sredinu, raspisan kao ograničen i to na kofinansiranje projekata u oblasti željezničke infrastrukture, uključujući signalizaciju i telekomunikacije. Predlozi projekata podnešeni u okviru ovog poziva su se morali odnositi na koridore sa Glavne saobraćajne mreže, uključujući i njeno skorašnje proširenje, a maksimalna stopa kofinansiranja bespovratnim sredstvima EU iznosi 50%.

Rok za dostavljanje projektnih predloga je **8. septembar 2023. godine**.

Projektna prijava u okviru 9. poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata kroz ZIO

U predviđenom roku u okviru *9. poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata* Ministarstvu evropskih poslova podnijeta je **jedna projektna aplikacija** od strane Ministarstva kapitalnih investicija i to:

- 1) *Crna Gora–Srbija R4 željeznička povezanost, dionica Bar – Vrbnica; Rekonstrukcija dionice Bar-Golubovci (uključujući klizište Ratac i tunel Sozina)*

Glavni cilj projekta je da se stvori transportni sistem u Crnoj Gori koji će biti kompatibilan sa transportnim sistemom Evropske unije, sa tendencijom dalje modernizacije, tako da će Crna Gora biti spremna da se pridržava standarda Evropske unije koji se odnose na prevoz. Realizacija ovako važnog projekta će rezultirati opštim povećanjem brzine saobraćaja u tranzitu, unaprijediti nivo usluga i olakšati protok međunarodne trgovine i transporta putnika. Nakon njegovog okončanja, željeznica će imati pozitivan uticaj na komercijalne i trgovinske aktivnosti u regionu i doprinijeti regionalnom razvoju i koheziji u širem području Balkana. Ruta 4 je veza sa Koridorom X, jednim od najvažnijih Trans-evropskih saobraćajnih koridora koji prolaze kroz Srbiju i povezuje Austriju, Mađarsku, Sloveniju, Hrvatsku, Srbiju, Bugarsku, Makedoniju i Grčku.

Projekat je uvršten na Jedinственu listu prioriternih infrastrukturnih projekata **pod rednim brojem 1** u okviru sektora *Saobraćaj*. Ukupna vrijednost projekta na listi iznosi **246,5 miliona eura**, dok se kroz investicioni grant traže bespovratna sredstva u iznosu od **115 miliona eura**. Vodeće međunarodne finansijske institucije su Evropska investiciona banka (EIB) i Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD).

Uzimajući u obzir značaj realizacije gore navedenih projekata za dalji razvoj Crne Gore i ubrzanja procesa pristupaju EU, neophodna je saglasnost Vlade Crne Gore za podnošenje projektnog predloga, kako bi nacionalni IPA koordinator bio ovlašćen za preuzimanjem daljih koraka, koji se odnose na zvanično podnošenje projektne prijave, kako bi se pristupilo razmatranju i ocjenjivanju istih, koje su dostavljene Ministarstvu evropskih poslova od strane resornog ministarstva.

Nakon podnošenja projekata slijedi ocjenjivanje koje sprovodi Evropska komisija u saradnji sa međunarodnim finansijskim institucijama, a konačna odluka o projektima koji će biti finansirani zavisi od dostupnosti sredstava EU i broja projekata koji dostave ostale države Zapadnog Balkana.